

PERSONALITĂȚI CĂLĂRĂȘENE: DR. POMPEI SAMARIAN

Marin GIURCĂ

Personalitatea doctorului Pompei Samarian are ceva din perenitatea statuilor cioplite în granit, care nu-și pierde valoarea și rezistă în timp, chiar dacă peste ele, uneori, unii oameni au aruncat broboada cenușie a uitării.

Omul cu ochiul viu, permanent căutând flăcările albe ale științei și radiind bunătate și demnitate în jurul lui, doctorul Pompei Samarian a fost un exemplu de dăruire a omului pentru om, pentru că el a știut că medicul trebuie să fie, în primul rând „om” și să iubească omul.

Paralel cu munca lui de înțelegere și vindecare a suferințelor omenești, a desfășurat o bogată activitate scriitoricească, prin care se fixează nu numai în albumul personalităților călărășene, dar și ale țării. Deși nu s-a născut din pământul călărășan, și-a dăruit toată vigoarea gândului său, oamenilor acestor locuri.

Născut la 26 martie 1879 în orașul Bacău, urmează acolo cursurile primare. Se înscrie la liceul „Sf. Sava” din București, pe care îl absolvă în anul 1897, după care urmează cursurile Facultății de Medicină tot din București.

După absolvirea facultății, este numit medic de plasă la Podoleni — Fălciu, apoi devine asistent la clinica de psihiatrie a spitalului Mărcuța, secundar la Spitalul Eforie, la spitalul din Zimnicea, iar la 24 iulie 1912 este numit la Spitalul din Călărași, devenind la 15 iulie 1933, directorul acestei instituții.

Ziua de 24 iulie 1912, este data când Călărașii adopta un om, care își va oferi pînă la sfîrșitul vieții, 11 mai 1942, toate frămîntările sale, oamenilor și locuitorilor de aici.

Purtînd în el efervescența spiritelor mereu în căutare, dă la o parte praful de pe hrisoavele uitate prin arhive și magazine, deslușește din ele adevăruri și scrie. În anul 1919 i se tipărește „Orașul Călărași în timpul ocupației străine”. După neobosite cercetări, în anul 1931, este prezent în librării cu volumul „Istoria orașului Călărași dela origine pînă în anul 1852”, iar în anul 1932 cu „Ciuma în trecutul românesc”. Aceste două cărți sînt rodul unor cercetări care au durat 18 ani.

Doctorul Pompei Samarian, om cu potențial cultural elevat, și-a risipit zilele și nopțile, timp de 18 ani, căutînd și tîlmăcind din slova chirilică, hrisoavele prăfuite de ani, pentru a demonstra științific, prin scrisul său, că așezarea de la cotul apelor Borcei, își are rădăcinile înfipite în adîncul istoriei.

În aceiași ani, a strîns materialele care au fost izvor și pentru cartea „Ciuma în trecutul românesc”.

A muncit asiduu, nesprișnit, cu eforturi materiale, dovedind pasiune pentru adevărul istoric și dragostea pentru oamenii așezării ai cărui fiu devenise. Pentru el această muncă de cercetare, nu mai era pasiune, devenise obsesie.

Într-o succintă prefațare făcută cărții „Ciuma în trecutul românesc”, Nicolae Iorga, scria „Lucrarea D-lui Samarian aduce tot materialul existent și constituie o contribuție esențială în istoria medicinei la noi”.

Această carte a fost apreciată la Congresul internațional pentru istoria medicinei care a avut loc la București la 10 septembrie 1932, iar în anul 1933 a fost premiată de către Academia Română.

După apariția acestor lucrări, munca lui de căutare continuă. În trei cicluri de articole: „Documente ialomițene”, „Ceva din trecut” și „Contribuții ialomițene la istoria neamului”, publicate în „Pămîntul” lui Eugen Cealic, aduc noi mărturii despre trecutul călărășean.

„Divorțul din cauză de boală în vechea legislație românească” (1931), „Boala Ducăi-Vodă” (1932), „Din trecutul medicinei veterinare” (1933), „Nicolae Mavros” (1934), „Medicina și farmacia în trecutul românesc” 3 volume (1935), lucrare premiată de Academia Română și „Istoria spitalului din Călărași” (1937) sînt alte flori nemuritoare, rod al muncii neobositului doctor Pompei Samarian care, deși apreciat ca medic și cercetător, ar fi putut să se rupă de atmosfera provincială a Călărașilor de atunci și să-și continue activitatea în capitala țării, dar a rămas credincios oamenilor și locurilor cu care se înfrățise.

Pentru activitatea sa de cercetător neobosit, doctorul Pompei Samarian a fost ales vice-președinte al Societății române de istoria medicinei și membru al Societății Internaționale de istorie a medicinei.